

HUOM! Tämä teksti on ns. final draft eli viimeinen käsikirjoitusversio, joka on käynyt läpi vertaisarvioinnin ja hyväksytyt. Viittaukset ainoastaan julkaistuun versioon teoksessa *Toisen soinnun etsijät. Turkulaisen populaarimusiikin villit vuodet 1970–2017*. Toim. Pertti Grönholm ja Kimi Kärki. Turun Historiallinen Arkisto 70, Turun Historiallinen Yhdistys 2017. ISBN 978-9527-0450-77. Sivut 248–250.

MARKO LAINE TOI HOUSEN JA TEKNON KAIKKIEN ULOTTUVILLE

Pertti Grönholm

Marko Laine (s. 1973) tunnetaan konemusiikkipiireissä paitsi omasta teknoon painottuvasta tuotannostaan ja DJ-keikoistaan, ennen kaikkea siitä, että hän toi vinyylilevyt suomalaisten konemusiikkiharrastajien ja DJ:den ulottuville 1990-luvun puolivälissä. Kaarinassa asuva Laine sai kipinän teknoon, houseen ja muuhun konemusiikkiin jo 1990-luvun alun varastohallijuhlien kautta. Vuonna 1993 hänelle ja Jori Kuusiselle kehkeytyi yhteinen idea levyjen maahantuontifirman perustamisesta.

Markkinat olivat Suomessa neitseelliset, sillä underground-teknoa ja -housea ei Suomessa ollut juuri saatavilla. Sen paremmin tuolloin kuin 25 vuotta myöhemminkään elektronisen tanssimusiikin lajit eivät ole juuri levinneet suurten levy-yhtiöiden ja jakelijoiden kautta. Kaksitoistatuumaisella vinyylillä julkaistu tanssimusiikki oli muotoutunut underground-levymerkkien ja pienten painosmäärien myötä todelliseksi kulutustavaraksi; uusia nimikkeitä julkaistiin maailmalla sadoittain ja uudet tyyllilajit saattoivat saada lähtölaukauksensa yhdestä ainoasta hittijulkaisusta.

”Tehtiin postimyyntikatalogi ja lisäksi oli kotipuhelinnumero, josta pystyi tavoittamaan. Se oli hyvin kotikutoista toimintaa”, Laine muistelee. Pian Laine ja Kuusinen vuokrasivat yliopistonmäen kupeesta Henrikinkadulta tilan, jossa he toimivat vuoteen 1994 asti nimellä Groovy Beat Records. ”Ei se mitään isoa bisnestä ollut, mutta tosi hyviä levyjä oli silloin. Olisipa sellaisia tarjolla nyt, niin voisi laittaa nollan hintaan perään.”

Laineen mukaan heillä oli asiakkaita alusta lähtien ympäri Suomea, mutta DJ-toiminta oli vielä pääosin ”kotibilemeininkiä”. Suomessa oli tuolloin vain joitakin kymmeniä tekno- ja houselevyjen ostajia, joista pääosa asui Turussa tai sen lähistöllä. ”Se oli todella verkostoitunutta porukkaa, kaikki tunsivat toisensa.” Laine sanoo, että 1990-luvun konemusiikissa oli vastakulttuurista ideologiaakin mukana, mutta sitä ei tarvinnut paljon miettiä, koska musiikki, jota ihmiset kuuntelivat, tanssivat ja ostivat, oli jo lähtökohtaisesti valtavirran popmusiikista hyvin kaukana.

Hot! Hip! Don't Miss!

Loppuvuodesta 1994 Kuusisen ja Laineen tiet erkanivat ja Laine perusti Mind Records -postimyyntifirman, joka tuli tutuiksi kokonaiselle sukupolvelle suomalaisia elektronisen tanssimusiikin tekijöitä, DJ:tä ja harrastajia. Aluksi Laine pyöritti firmaa kotonaan, mutta ensimmäisen lapsen syntymä ja asunnon täyttäneet levylaatikot eivät Laineen mukaan olleet hyvä yhdistelmä. Asiakkaat myös kävivät Laineen luona levykaupoilla tai soitinkaupoilla.

”Se oli mielenkiintoista ja kivaa aikaa. Syvä kiinnostus siihen musiikkiin ja sen tekemiseen, johti siihen, että mulle oli luontevaa alkaa myös tuoda maahan sitä musiikkia ja kehittää siitä liiketoimintaa. Mutta olihan se aikamoista maitokauppaa. Koska levyjen katteet ovat pienet, volyymien pitää olla melkoisia, että sillä pystyy jonkinlaisen elannon tekemään.”

Vuonna 1995 Laine avasi myös kivijalkamyymälän Kupittaa vanhan asemarakennuksen päädyssä. Liike värikkäine, mutta yksinkertaisine sisustuksineen oli ajan hermolla myös visuaalisesti. Asiakkaille yleisin näkymä oli Laineen mukaan se, että hän itse oli tiskin takana puhelimen luuri korvalla. ”Joskus puhelut kesti kolme tuntia, kun soitin asiakkaalle kaikki uudet levyt läpi, siten, että työnsin kuulokkeiden kaiuttimen kiinni puhelimen luuriin.” Kilpailijoita ei Mind Recordsilla Suomessa juuri ollut. Viimeiset vuotensa kivijalkakauppa toimi Element-muotiliikkeen alakerrassa Linnankadulla.

Myös internet ja sähköposti olivat keskeisessä roolissa. Laine postitti uutuuslistoja alan foorumeille jo vuosituhannen taitteessa. Asiakkaiden ydinjoukko koostui 50–100 henkilöstä, mutta rekisterissä heitä oli Laineen mukaan paljon enemmänkin. Tärkeätä oli se, että osa asiakkaista pysyi vuodesta toiseen. Kun Laine avasi lähes vuosikymmenen tauon jälkeen uuden levykaupan Helsingissä alkuvuonna 2017, hän huomasi, että osa asiakkaista on edelleen samoja harrastajia ja DJ:tä kuin 15 vuotta aikaisemmin.

”Vuonna 2000 perustettiin parin kaverin kanssa firma, josta syntyi parikin verkkokauppaa. Mutta maailma muuttui paljon: tuli euro ja markkinat menivät sekaisin. Fyysiset formaatit kärsivät piratismista jne...”, Laine luettelee. Myös Mind Recordsille tärkeitä kansainvälisiä jakelijoita meni nurin. Laineen mukaan Mind Recordsin myymälätoiminta päättyi, koska se alkoi olla liian vaikeata. Postimyynti pyöri vielä muutaman vuoden 2000-luvun puoliväliin saakka. Vuodesta 2007 alkaen Laine on toiminut mainosalalla. Paluu levybisnekseen alkoi vuonna 2016, mutta helmikuun 2017 alusta Mind Records on toiminut jälleen omissa tiloissaan, tällä kertaa Helsingissä.

”Turussa ei vaan riitä asiakkaita kaupan perustamiseen eikä tästä Helsingissäkään mitään megabisnestä tule. Konemusiikkijulkaisut, varsinkin vinyylit, alkavat olla siinä iässä, että parhailla on kuitenkin jo keräilyarvoa. Nykyäänhän uudetkin levyt julkaistaan pieninä painoksina, vaikka nimikkeiden määrä on edelleen valtaisa. Nyt hyvin myyvä teknolevy myy yli 1500 kappaletta kun joku suosittu plätty saattoi 1990-

luvulla myydä 15 000 – 30 000 kappaletta”, Laine vertaa. ”Tää on edelleen enemmän harrastus kuin bisnes. Halusin vielä kerran kokeilla ja katsoa, miten voisi mennä.”

Suomalaisten konemuusikoiden ja DJ:den arvostuksen Laineen työtä kohtaan voi kuulla esimerkiksi Jori Hulkkosen suusta: ”Mind Records kasvatti kokonaisen yhden DJ-sukupolven Suomessa 1990-luvulla. He tiesivät musiikkinsa ja asiakkaansa. On poikkeuksellista, että yhdellä kaupalla on ollut niin suuri merkitys. Porukka puhuu edelleen Markon postittamista aanelosista, joissa kuvailtiin levyjä iskusanoin ’Hot!’, ’Hip!’ ja ’Don’t Miss!’ ”

Tyylilien määrä räjähtänyt käsiin

Laineella on konemuusiikkipiireissä myös tunnustettu asema Suomi-teknon yhtenä pioneerina. Bänditaustaa hänellä ei ole, vaan hän tutustui musiikin tekemiseen Commodore 64 -kotitietokoneen sampleriohjelman välityksellä. Laineesta tuli täysi-ikäiseksi päästyään ahkera Hyperdelic Housersien juhliassa kävijä. ”Aluksi se oli tekno, joka veti ja house tuli mukaan myöhemmin. Salovaaran Jaskaan tutustuin myös tuolloin ja aloin tehdä musaa Atari ST520:llä ja Rolandin S330 -samplerilla. Niillä tein ensin monta vuotta. 1990-luvun puolivälissä innostuin täysillä rumpukoneista ja syntikoista. Siitä homma lähti paisumaan: kasinollakaseja [Roland TR-808-rumpukone] ja satakutosia [Roland Juno 106-syntetisoija] tuli ja meni”, Laine muistelee.

Ensimmäisen omakustanteensa hän julkaisi vinyylinä vuonna 1994, jonka jälkeen hän teki hollantilaisen Djax Up Beat -levymerkin kanssa sopimuksen neljästä vinyylisinglestä, josta käynnistyi myös kansainvälinen ura. Vuoteen 2017 mennessä Laine on julkaissut 13 vinyylisingleä ja -EP:tä.

”Nykyäänhän tyylilien määrä on räjähtänyt ihan käsiin. Yksi artisti voi luoda oman genren, jos haluaa. Teknologinen kehitys on vienyt tätä asiaa huikeasti eteenpäin, mutta tehnyt toisaalta monesta asiasta paljon haastavampaa. Kuka tahansa voi tehdä musiikkia, se ei ole kustannuskysymys. Levy-yhtiötäkään ei tarvita mihinkään; voit jaella musiikin itse miten haluat. Mutta ketkä sen sitten bongaavat ja ostavat ja tuottaako se sulle mitään, niin se on eri juttu ja loppupeleissä monille se onkin toisarvoinenkin asia.”

Lähdeluettelo

Alkuperäisaineisto

Haastattelut

Hulkkonen, Jori. 4.5.2016, Turku. Aineisto tekijän hallussa.

Laine, Marko. 11.5.2017, Turku. Aineisto tekijän hallussa.

Artikkeli

Kärppä, Hanna: Hämeentien ravintolakompleksiin avautuu vinylilevykauppa, joka keskittyy tekno- ja housemusiikkiin. *Helsingin Sanomat* 22.8. 2016.